

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 22.08.1962, sp. zn. 8 Tz 49/62, ECLI:CZ:NS:1962:8.TZ.49.1962.1

Číslo: 2/1963

Právní věta: U trestných činov krádeže a sprenevery ako aj rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve spáchaného formou krádeže alebo sprenevery je spôsobenou škodou celá skutočná hodnota odcudzenej alebo spreneverenej veci aj v tom prípade, ak páchatel dá na miesto odcudzenej alebo spreneverenej veci inú vec toho istého druhu, ale nezastupiteľnú. Nemožno v takých prípadoch vychádzať len z rozdielu medzi hodnotou veci odcudzenej alebo spreneverenej a hodnotou veci za túto vec páchatelom danej. Také konanie páchatela je iba pokusom o náhradu či čiastočnú náhradu škody. Práve z tohoto hľadiska je však pre posúdenie nebezpečnosti páchatelova činu pre spoločnosť treba presne zistiť ako hodnotu veci odcudzenej či spreneverenej, tak aj hodnotu veci, ktorá bola páchatelom daná na miesto nej.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 22.08.1962

Spisová značka: 8 Tz 49/62

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Krádež, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení, Škoda

Předpisy: 86/1950 Sb. § 24

§ 25 38/1961 Sb. § 16 141/1961 Sb. § 2

§ 258

§ 269

§ 270

§ 272

§ 367

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkom Okresného súdu v Bratislave-mesto bola obvinená H. uznaná vinnou trestným činom spolupáchatelstva na rozkrádání majetku v socialistickom vlastníctve, ktorého sa podľa rozsudku dopustila tým, že presne nezisteného dňa v apríli 1961 ako vedúca kostymárka v Československej televízii vymenila spoluobvinenému T. podnikový mužský oblek v hodnote 1500,- Kčs za jeho starší konfekčný oblek v hodnote najviac 700,- Kčs, čím obaja poškodili Československú televíziu o 894,- Kčs. Bol jej zato uložený trest odňatia slobody na 3 mesiace, pričom podľa § 24 a § 25 ods. 1 tr. zák. z r. 1950 podmienenečne odložený na skúšobnú dobu 2 rokov.

Na odvolanie obvinenej bol rozsudkom Krajského súdu v Bratislave podľa § 258 ods. 1 písm. c) a ods. 2 a § 259 ods. 3 tr. por. napadnutý rozsudok zrušený vovýroku o treste a tejto obvinenej bol uložený trest odňatia slobody na 3 mesiace, pričom podľa § 24 a § 25 ods. 1 tr. por. z r. 1950 jej bol výkon uloženého trestu odňatia slobody podmienenčne odložený na skúšobný čas jedného roka.

Najvyšší súd na sťažnosť pre porušenie zákona podanej predsedom Najvyššieho súdu rozsudok krajského súdu v celom rozsahu zrušil. Súčasne zrušil v celom rozsahu dotyčne obvinenej aj rozsudok Okresného súdu v Bratislave-mesto, a tomuto súdu nariadil, aby vec znova prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Predseda Najvyššieho súdu podal sťažnosť pre porušenie zákona, v ktorej dovodil, že uvedeným právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Bratislave bol dotyčne obvinenej H. porušený zákon v ustanovení § 2 ods. 5 tr. por. Sťažnosť pre porušenie zákona podal predseda Najvyššieho súdu v šesťmesačnej lehote uvedenej v § 272 tr. por. a navrhol v nej postup podľa § 269 ods. 2 a § 270 ods. 1 a 3 tr. por.

Najvyšší súd preskúmal v zmysle § 267 ods. 2 tr. por. správnosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, ako aj správnosť konania predchádzajúceho napadnutému rozsudku dotyčne obvinenej H. a došiel k záveru, že zákon bol dotyčne obvinenej H. porušený.

Podľa § 2 ods. 5 tr. por. orgány činné v trestnom konaní, teda aj súdy, postupujú tak, aby bol zistený skutočný stav veci a pri svojom rozhodovaní z neho vychádzajú. Objasňujú s rovnakou starostlivosťou okolnosti svedčiace proti obvinenému, i okolnosti svedčiace v jeho prospech, a vykonávajú v oboch smeroch dôkazy, nevyčkávajúc návrhy strán. Sú povinné preskúmať a všetkými dosiahnuteľnými prostriedkami overiť všetky okolnosti prípadu.

V danom prípade však takto orgány činné v trestnom konaní nepostupovali a ich pochybenie nenapravil v odvolacom konaní ani Krajský súd v Bratislave.

Základné pochybenie všetkých orgánov činných v trestnom konaní, teda aj krajského súdu, spočíva v tom, že nesprávne hodnotili, v čom spočíva obvinenou spôsobená škoda. Za spôsobenú škodu považovali v danom prípade rozdiel medzi hodnotou sprenevereného obleku a hodnotu obleku, ktorý bol do skladu televízie daný na miesto neho. Odhliadnúc od toho, že tento rozdiel nebol náležité v trestnom konaní zistený, ako bude ďalej ešte rozvedené, je táto úvaha v zásade nesprávna.

U trestných činov krádeže a sprenevery ako aj rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve spáchaného formou krádeže alebo sprenevery, je spôsobenou škodou celá skutočná hodnota odcudzenej alebo spreneverenej veci aj v tom prípade, ak páchatel dá na miesto odcudzenej alebo spreneverenej veci inú vec toho istého druhu, ale nezastupiteľnú. Nemožno v takých prípadoch vychádzať len z rozdielu medzi hodnotou veci odcudzenej alebo spreneverenej a hodnotou veci za túto vec páchatelom danej. Také konanie páchatela je z hľadiska spôsobenej škody nemožné považovať len za konanie smerujúce k náhrade spôsobenej škody, čo však je vzhľadom na ustanovenie občianskeho zákona závislé tiež od súhlasu poškodeného.

Keď teda orgány činné v trestnom konaní v danom prípade vychádzali len z rozdielu medzi hodnotou sprenevereného obleku a obleku na jeho miesto daného, konali nesprávne a porušili tým zákon v prospech obvinenej H.

Aj v prípade, keby boli vychádzali zo správnej zásady, že škodou spôsobenou zažalovaným činom obvinenej H. je celá hodnota sprenevereného obleku, boli orgány činné v trestnom konaní povinné zisťovať skutočnú hodnotu sprenevereného obleku.

Túto skutočnú hodnotu sprenevereného obleku bolo potrebné zisťovať nielen pre možnosť posúdenia, či zažalované konanie obvinenej H. má zákonné znaky trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve alebo len previnenia podľa § 16 ods. 1 zák. č. 38/1961 Zb., ale aj pre zhodnotenie stupňa nebezpečnosti konania obvinenej pre spoločnosť. Táto skutočná hodnota sprenevereného obleku však nebola v trestnom konaní žiadnym dôkazom zisťovaná.

Nestalo sa tak najmä ani výsluchom znalca.

Ako je zrejmé zo zápisnice, založenej vo spise, bol tento oblek 19. júla 1960 zhotovený za sumu 1594,- Kčs, a to pre herca H., do relácie „Ženy s minulosťou“, vysielanej 18. júla 1960. Je teda zrejmé, že v čase výmeny bol tento oblek už trištvrte roka starý a bol aj použitý. Nemohol teda mať v apríli 1961 hodnotu 1594,- Kčs. V prvostupňovom rozsudku je bez akéhokoľvek bližšieho odôvodnenia uvedená hodnota tohto obleku sumou 1500,- Kčs. Správne mal už okresný súd zistiť stav opotrebovanosti a zistiť potom výsluchom hore už spomínaného znalca skutočnú hodnotu obleku v čase výmeny. Pri tomto zisťovaní mal si už okresný súd preveriť správnosť obrany obvinenej, že oblek, ktorý vzala T. zo skladu, bol už hodne nosený a i niekoľkokrát čistený, a krajský súd mal potom objasniť, keď obvinená vo svojom písomnom odvolaní uvádzala, že oblek bol už dvanásťkrát použitý na rôzne postavy, bol prepotený a na golieri líčidlom zamazaný a nohavice boli rozpárané. Obvinená zdôraznila, že pri použití užívacej tarify 2 % z ceny obleku za 1 použitie by mal v čase výmeny tento oblek hodnotu 1140,- Kčs. Odvolateľka ďalej uvádza, že cena obleku umazaného líčidlom s rozpáranými nohaviciami bola ešte nižšia ako 1140,- Kčs a mohla činiť najviac 1000,- Kčs.

Správne zistenie skutočnej hodnoty obleku v čase jeho sprenevery je totiž potrebné na správny záver o stupni nebezpečnosti činu pre spoločnosť.

Hoci pre úvahu o tom, aká škoda bola spôsobená spreneverou, nie je možné prihliadať na hodnotu veci, ktorá bola daná na miesto veci spreneverenej, nie je táto okolnosť bezvýznamná pre úvahu o stupni nebezpečnosti konania obvinenej pre spoločnosť. Veď takéto konanie je možné považovať aj za konanie smerujúce k čiastočnej náhrade škody a je preto potrebné presne zistiť aj skutočnú hodnotu veci, ktorá bola takto obvineným daná poškodenému na miesto veci spreneverenej. Obvinená uvádzala vo svojom odvolaní, že oblek, ktorý jej dal T., výmenou, nebol viackrát ako päťkrát nosený, nebol prepotený a bol ako nový. Vychádzajúc z ceny nového obleku 920,- Kčs a z tarify opotrebovania 2 % za jedno použitie vyčísluje obvinená hodnotu obleku od T. na 828,- Kčs. Krajský súd však si správnosť alebo nesprávnosť tejto obrany obvinenej nepreveril a stotožnil sa so záverom okresného súdu, že hodnota tohto obleku činila najviac 700,- Kčs, hoci tento záver nie je podložený nejakým vykonaným dôkazom. Nebolo náležité ani objasnené, či spoluobvinený dal na miesto sprenevereného obleku oblek s vestou alebo bez vesty, hoci podľa prehlásenia obvinenej je rozdiel medzi novým oblekom s vestou a bez vesty 130,- Kčs. Zmysel námietok obvinenej H. dotyčne určenia ceny sprenevereného obleku nesmeruje na to, že tento oblek bol úplne bezcenný, ale len na to, že nemal takú skutočnú hodnotu, z akej vychádza prvostupňový rozsudok.

Keď tieto okolnosti krajský súd náležite nezistil, porušil tým zákon v ustanovení § 2 ods. 5 tr. por. Bolo preto potrebné zrušiť v zmysle § 269 ods. 2 tr. por. napadnutý rozsudok v celom rozsahu, a to aj v tom smere, pokiaľ bol zákon porušený v prospech obvinenej ako to bolo hore uvedené, lebo boli v danom prípade splnené podmienky § 272 tr. por. Keďže vo veci bude potrebné vykonať v hore uvedenom zmysle ďalšie dokazovanie, bolo potrebné zrušiť dotyčne obvinenej H. aj prvostupňový rozsudok a vrátiť vec tomuto súdu na nové prejednanie a rozhodnutie v medziach zrušenia. Tento súd bude pri novom prejednaní veci povinný riadiť sa ustanovením § 270 ods. 4 tr. por.